

ชื่อวิทยานิพนธ์	การประเมินความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของพยาบาลที่ให้การดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลเครือข่ายภาคใต้
ผู้เขียน	นางสาวรัตนา รongสวัสดิ์
สาขาวิชา	พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลผู้ใหญ่)
ปีการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการประเมินความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของพยาบาลที่ให้การดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ในโรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้และในโรงพยาบาลเครือข่าย และความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของพยาบาลที่ให้การดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลเครือข่ายภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรมและคลินิกให้คำปรึกษาของโรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้ 5 แห่งและในโรงพยาบาลเครือข่าย 31 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการประเมินความเครียด และแบบสอบถามวิธีการเผชิญความเครียด ได้รับการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและทดสอบความเที่ยง ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.93 และ 0.79 ตามลำดับ โดยใช้สถิติร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. พยาบาลที่ให้การดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ประเมินว่า สถานการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลด้านร่างกายที่ทำให้เกิดความเครียดมากที่สุดได้แก่ การทำความสะอาดหรือเช็ดตัวให้กับผู้ป่วยที่มีตุ่มหนองตามร่างกาย ร้อยละ 67.9 สำหรับสถานการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลด้านจิตสังคมที่ทำให้เกิดความเครียดมากที่สุดได้แก่ การดูแลผู้ป่วยที่รู้สึกสิ้นหวัง ร้อยละ 74.8 และเหตุการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลด้านระบบการดูแลและการรักษาที่ทำให้เกิดความเครียดมากที่สุดได้แก่ การดูแลผู้ป่วยที่ไม่เปิดเผยตนเอง ร้อยละ 57.6
2. พยาบาลที่ให้การดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี และ ผู้ป่วยเอดส์ประเมินลักษณะความเครียดจากเหตุการณ์ปฏิบัติการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเมินว่าเป็นลักษณะความเครียดแบบทำทนายและคุกคามว่ามีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และลักษณะความเครียดแบบ อันตราย/สูญเสียว่ามีความเครียดอยู่ในระดับสูง

3. พยาบาลใช้วิธีการเผชิญความเครียดจากการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ทั้ง 2 ด้านร่วมกัน โดยใช้วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$) และใช้วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.31$)

4. การประเมินความเครียดแบบอันตราย/สูญเสีย มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับวิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่การประเมินความเครียดแบบคุกคามมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับวิธีการเผชิญความเครียดแบบแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามกลุ่มที่มีการประเมินความเครียดแบบทำลายจะมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับวิธีการเผชิญความเครียดทั้งแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์และแบบมุ่งแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ผลการศึกษานี้ สามารถนำไปพัฒนาแนวทางช่วยเหลือพยาบาลที่มีการประเมินความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของพยาบาลในลักษณะแตกต่างกันได้ในแต่ละกลุ่ม และลดปัญหาอุปสรรคของพยาบาลที่มีต่อการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์

Thesis Title   Stress and Coping Strategies among Nurses Providing Care for HIV/AIDS Patients at Regional Hospitals and their Networks, Southern Thailand.

Author   Miss Rattana Rongsawat

Major Program   Nursing Science (Adult Nursing)

Academic Year   2004

Abstract

The purpose of this research was to study the stress and coping strategies among nurses providing care for HIV/AIDS patients at hospitals and their networks, southern Thailand. The relationship between stress appraisal and coping strategies was also identified. Two hundred and ninety staff nurse in the medical unit and counseling unit from 31 community hospital and 5 regional hospitals were randomly selected. A questionnaire consisting 3 parts, namely socio-demographic data, stress appraisal and coping strategies were used and examined for content validity and tested for reliability which yielded alpha coefficients of 0.93 and 0.79 respectively. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient. The results of the study revealed that:

1. Nurses providing care for HIV/AIDS patients assessed that the most common stressful events from physical care were caring for or dressing patient's wound (67.9 percent) and from psychosocial care were providing care for hopeless patients (74.8 percent). However, the most stressful events from service and treatment were providing care for patients who did not reveal their identity (56.6 percent)

2. In providing care for HIV/AIDS patients, nurses assessed their stressful events from nursing practices at a moderate level. Nurses assessed their stressful events as threatening and challenging at a moderate level. However, some nurses assessed their stressful events as harmful and causing loss at a high level.

3. To relieve their stress, nurses used a problem-focused form of coping at a moderate level ($\bar{X} = 2.54$) and used an emotional-focused forms of at a low level ($\bar{X} = 1.31$)

4. There was a significant positive relationship between stress appraisal as harmful and causing loss and emotional-focused forms of coping ($p < .05$). There was a significant negative relationship between stress appraisal as threatening and problem-focused forms of coping ($p < .05$). However, there was a significant positive relationship between stress appraisal as challenging and emotional-focused forms of coping ($p < .01$) and a significant positive relationship between stress appraisal as challenging and problem-focused forms of coping ($p < .05$)

The results of this study could be used to assist nurses overcome problems/obstacles in providing care for HIV/AIDS patients regarding their stress level and coping strategies.